

2. attēls. Jānis Rozenkrone pie Riņģu dižozola stumbra savas mājas pagalmā 2009. gada rudenī

Tikpat sena kā dižozola ir arī Rozenkronu dzimtas vēsture. Īpaši jāmin Jubilāra vectēvs Jēkabs, ar kura gādību 19. gadsimta 80. gados tika ierīkots Riņģu saiešanas nams un kurā Brāļu draudzes saietos viņš bija pirmais teicējs. Te jāpiezīmē, ka brāļu draudzes saiešanas nami Vidzemē sāka veidoties jau 18. gadsimtā un tiem bija liela kultūrvēsturiska nozīme. Brāļu draudzes centās padarīt ticību

3. attēls. Riņģu Brāļu draudzes saiešanas nama uzraksts

4. attēls. Riņģu saiešanas nams, valsts kultūras piemineklis

5. attēls. Jēkabs Rozenkrone – Riņģu saiešanas nama pirmais teicējs

saprotamu un pieejamu arī vienkāršam cilvēkam, iestājoties par apgaismību un pret tautas apdzirdīšanu. To darbības rezultātā zemnieki sāka vairāk vest savus bērnus uz skolu, bet krogi kļuva tukšāki. Brāļu draudžu darbības laiku bieži dēvē par latviešu Pirmo atmodu. Tāpat ar brāļu draudžu ietekmi tiek skaidrots fakts, ka tieši no Vidzemes nākusi lielākā daļa latviešu gara darbinieku: Jānis Cimze, Jānis Poruks, Jāzeps Vītols, Kārlis Skalbe, brāļi Kaudzītes u.c.

Jaunības rūdījums

Siltajā ģimenes klēpī kopā ar abiem vecākiem Jānim nenācās ilgi būt. Jau 1944. gada rudenī Blomē ienāca padomju karaspēks. Tēvs tika arestēts, bet māte ar piecgadīgo Jānīti paspēja aizbēgt uz Līgatni, kur sāka strādāt Vildogas pamatskolā. To 6 gadu vecumā sāka apmeklēt arī Jānis, taču vēlāk pārgāja uz Līgatnes septiņgadīgo skolu, kuru ar izcilību beidza 1952. gadā. 1950. gadā no ieslodzījuma ar iedragātu veselību atgriezās tēvs, bet māte "kā padomju skolai nepiemērota" tiek atlaista no skolotājas darba. Šādos apstākļos bija jāpieņem lēmums par trīspadsmitgadīgā pusaudža Jāņa turpmāko izglītību. Viens no apsvērumiem bija objektīva nepieciešamība iespējami ātrāk apgūt amatu, lai varētu patstāvīgi strādāt un pelnīt. No otras puses – bija vēlēšanās apgūt visprestīžāko specialitāti, un tāda tolaik bija stiprstrāvas elektriķa profesija. Tāpēc 1952. gada rudenī Jānis iestājās Rīgas Industriālajā politehnikumā, kuru pabeidza 1956. gadā, iegūstot elektrotehniķa kvalifikāciju. Toreiz pastāvēja jauno speciālistu sadale, un Jānis ar savu "nepareizo" biogrāfiju tiek norīkots darbā par elektriķi Kačoru kūdras fabrikā Valkas rajonā. Taču pēc pusgada viņam izdodas no turienes atbrīvoties un pārnākt par elektromontieri uz Līgatnes papīrfabriku.

Lai sagatavotos iestājamai augstskolai, Jānis paralēli darbam fabrikā pabeidz Līgatnes Strādnieku jaunatnes vakara vidusskolu un 1957. gada rudenī iesniedz dokumentus Latvijas Valsts universitātes (LVU) Mehānikas fakultātē uz stiprstrāvas specialitāti. Neraugoties uz to, ka bija 4 pretendenti uz vienu vietu, viņš iestājeksāmenes no visiem reflektantiem savāc visvairāk punktu un kļūst par studentu. Studiju gados paralēli mācībām tiek veikti dažādi gadījumdarbi – izolācijas pre-

6. attēls. Ar tehnikuma draugiem Viesturu Mellupu (no kreisās) un Ivaru Pelēci (vidū) RIP 2. kursā 1953. gadā

7. attēls. LVU 1. kursa studenti talkā kolhozā 1957. gada rudenī. Otrais no kreisās J. Rozenkrone

testības mērījumi, zemējumietaišu pārbaude rūpnīcās u.tml. Studējot pēdējā kursā, Jānis iesaistās jau pastāvīgā darbā Rīgas elektrotīklā, kur paliek arī pēc augstskolas beigšanas 1962. gadā, un tur nostrādā par relejaizsardzības inženieri līdz 1966. gadam, galvenokārt darbojoties ar slēgto elektrotīklu aizsardzību un vienfāzes zemeslīgumu atrašanu vīdsprieguma tīklos.

Pievēršanās zinātnei

Ārkārtīgi nozīmīga RTU (toreiz Rīgas Politehniskajam institūtam) kopumā, bet EEF it īpaši, bija Maskavas Enerģētikas institūta profesora, pasaules limeņa zinātnieka, Staļina prēmijas laureāta Venjamina Fabrikanta pārnākšana uz Rīgu 1960. gadā (sk. E&P 2008/2). Toreiz Jubilārs bija 4. kursa students un viņa akadēmiskā grupa bija pirmā, kurai V. Fabrikants lasīja energosistēmu relejaizsardzības kursu. Par lekcijās nolasīto materiālu V. Fabrikants studentiem deva vairākus kontrol darbus. Turklāt viņš izmantoja tādu metodi, ka uzdeva kādam